

Nr 3 2010

BYMISJON

Tenker nytt om Oslo

Future City Game på Ungdomsbølgen

Et skattkammer for barn

Ny utlånsentral for sportsutstyr

Portrett: Marco Elsafadi

Basketstjerne med hjerte for «tøffingene»

Tema:

Ungdom som faller utenfor

Hva er god forebygging?

**KIRKENS
BYMISJON**

ET PUSTEROM UNDER ÅPEN HIMMEL

Klanger fra et veltrimmet band siger over torget. En kjent salmestrofe gir en mild kjennkjennelse Folk samler seg i trappa mot Jernbanetorget – som tilskuere eller deltakere. Noen finner plass ved småbord. På plassen står døpefont og brosteinslys. Prest og diakon går sakte mot det åpne alteret med vin og brød i hendene. Det travle torget er blitt til et kirkerom. Gategudstjenesten er i gang Her stopper folk i undring. Noen blir den korte timen. Andre går videre – med en liten ettertanke. Slik kan oslofolk møte kirken i byen. Hver søndag kveld i sommer kl. 20.00. – Et pusterom under åpen himmel, sier Sigmund Ruud, lederen for Bymisjonssenteret i Oslo. – Gategudstjenesten er et møtepunkt mellom Gud og mennesker i byen.

Velkommen til Jernbanetorget søndager 20.6– 22.8 kl.20.00

INNHold

Tema: Ungdom som faller utenfor

Hva er god forebygging? _____ s 4–7

Innsiden Bevegelse i Europa – og i Kirkens Bymisjon_ s 8

Skattkammeret Utlånsentral _____ s 10–11

Portrettet Marco Elsafadi
Basketstjerne med hjerte for «tøffingene» _____ s 12–14

Fotoreportasje Ungdomsbølgen _____ s 15–17

Sommerjobb Sommerglede på Camp Hudøy _____ s 18–19

Æresord Jan Christian Nielsen: *Å velge og bli valgt* _____ s 22

Byblikket _____ s 24

Konkurransen om å lage fremtidens miljøby. Se fotoreportasje s 15–17.

LEDER

Informasjonsblad
for Stiftelsen
Kirkens Bymisjon Oslo
Tollbugata 3,
0152 Oslo
Telefon 22 36 55 00

E-post:
firmapost@bymisjon.no

Heimmeside:
www.bymisjon.no

I redaksjonen:
Atle Briseid (redaktør)
atle.briseid@bymisjon.no

Per Frogner (ansvarlig)
per.frogner@bymisjon.no

Torstein Ihle
torstein.ihle@bymisjon.no

Lay-out:
Jorunn Waaler
www.waalerdesign.no

Forsidefoto:
Torstein Ihle

Trykk:
Prinfo Unique

Opplag:
24 000

IK-kontrollert
innsamlingskonto:
7011 05 18593

Fri

Sommer betyr skolefri, jobbfri, ferie ...

Det er ord som gir gode assosiasjoner, lengsler og drømmer for de fleste.

Late dager. Lange kvelder. Seine morgener.

Det er avvekslingen som gjør fritiden god. Det er en nær sammenheng mellom bundethet og frihet. Grappa Tre Små Kinesere fikk en gang dette fram på en tankevekkende måte i sangen «365 Fri»: Det er ikke nødvendigvis en god ting å ha fri alle dager.

For 365 fri kan bety at man ikke har noe fast å gå til. Og dermed ikke tilhører hverdagsfellesskapet av mennesker som lever såkalte «ni til fire-liv».

Mange lengter mer etter «ni til fire-livet» enn etter den mytiske ferien på en sydhavsøy.

På samme måte ligger det frigjøring i forpliktelse og ansvar. Det er neppe noe vi vokser mer på, enn å bli vist den tilliten det er å få ansvar. Det bør ethvert barn og enhver ungdom få kjenne: Det er bruk for deg. Du hører til her. Vi skal bygge noe, løfte noe, få til noe – sammen.

Derfor er ikke frihet nødvendigvis det samme som uavhengighet, slik det ofte framstilles som. Den gode avhengigheten, den gjensidige avhengigheten, er lufta vi alle puster i. Jeg er avhengig av at du trenger meg, og regner med meg.

Selvsagt kan avhengigheten også bli for sterk. Den kan bli lammende, og dermed et fangenskap. Men på samme måte som hver-

dagslivets forpliktelser og strev gjør ferien til en god frihet, blir de tusen bindinger som ligger i å tilhøre et fellesskap – en familie, en vennegjeng, et samfunn – et springbrett for personlig vekst og frigjøring. Kanskje noe å tenke på når familietettheten tærer på i sommervarmen...

Men er det denne indre sammenhengen mellom tillit, ansvar og frihet barn og unge inviteres til å vokse opp i heromkring? Jeg er ikke så sikker. Men det fortjener de!

God sommer!

Sturla J. Stålsett
generalsekretær

Ungdom som faller utenfor

Hva er god forebygging for ungdom? Forskere, fagpersoner og ungdom er enige: tillit og personlig kontakt virker!

Drop out-prosjektet Kompetanse 16-24:

– Ungdom blir marginalisert

Som leder for NAV-prosjektet «Kompetanse 16-24», skal Kjersti Kleiven bidra til å motvirke at omkring en tredjedel av elevene i den videregående skolen aldri fullfører skoleløpet.

– Dette er en veldig stor gruppe, som er veldig ung og som fort kan bli marginalisert. At mange drop- per ut, handler ikke bare om feil linjevalg eller at noen ønsker seg et friår. Det kan være en kompleks problemstilling med en eller flere faktorer, som kunnskapshull fra grunnskolen, mangel på motiva- sjon, svak økonomi i familien og problemer knyttet til mental helse, rus eller mangel på egnet bolig, sier Kleiven.

Forskning viser at det er en reell sjanse for at ungdom som faller ut og over tid blir ute av skole og arbeidsliv, aldri kommer tilbake. En rapport gjort av Vista Analyse viser at 8 prosent av alle 25-åringer står i fare for å gå over i varig utenforskap. Og rap- porten slår fast at andelen vil øke i fremtiden.

– Vi ser en stadig økning av unge uføre. For sam- funnet er det kjempedyrt, sier Kleiven.

Blir passive og ensomme. Ved å få disse ungdom- mene tilbake i utdanning eller over i arbeid, vil staten spare minst tre millioner kroner per person i utbetalt uføretrygd, viser rapporten. Men kostna- dene er også store på individnivå. Mange som dropper ut av skolen opplever å miste det sosiale nettverket, bli passive, ensomme eller havne i feil miljø. Og over tid forsterkes problemene. Det er altså her «Kompetanse 16-24» skal forsøke å finne løsninger i samarbeid med Utdanningsetaten og pilotbydelene Grorud og Stovner. Prosjektet går ut på å oppsøke elevene kort tid etter at de har falt ut av skolen og tilby en individuell plan for hvordan personene kan komme tilbake til skolen eller få seg lønnet arbeid. Fem videregående skoler er valgt som samarbeidsskoler.

– Vi skal se på hvilke rutiner som finnes på sko- lene og forsøke å linke ulike deler av hjelpeapparatet sammen. Et mer fleksibelt hjelpeapparat er viktig. Mange ungdommer gir opp der. Dessuten blir det vesentlig å finne frem til ungdommenes interesser og ressurser, og ikke bare fokusere på problemer, sier hun.

Trenger mye omsorg. For Kleiven ligger nøkkelen i personlig kontakt mellom ungdommene og hjelpeapparatet.

– Ungdom som dropper ut, trenger mye omsorg. Forskning viser at relasjoner med andre er en for- utsetning for å oppleve mestring og tørre å starte på nytt. Det må både skole og hjelpeapparat ta på alvor, sier hun.

På Forus Robust er oppgaven å la unge med vanskelig- heter oppdage egne ressurser. Her møter familieterapeut Marianne Bjørnson Roen en av sine kontakter.

Robust, forebyggende samtaletilbud for ungdom og deres familier:

Fra offer til aktør

På et samtalerom på Kirkens Bymisjons ungdomstiltak Robust sitter familieterapeut Marianne Bjørnson Roen og snakker med ei ung jente. I to måneder har de møttes til ukentlige samtaler om forholdet til skolen, venner, forel- drene og fremtiden.

Fra problem til ressurs. Tanken bak Robust er å bruke samtale til å flytte fokus fra problem til ressurs, og å flytte ungdommenes syn på seg selv fra offer til påvirkende aktør og anerkjenne gode sider ved seg selv.

– Hvilke sider forteller du om deg selv? Forteller du om alle de gangene du mislykkes, vil omverdenen behandle deg som et offer. Hvis du i stedet forteller om hva du har fått til og alt ved deg som er normalt, vil du få tilbakemeldinger på at du er normal, sier Johnny Ritlef.

Han er leder av FORUS, Kirkens Bymisjons senter for barn, unge og familier, som Robust er en del av. Ritlef er opptatt av å unngå sykeliggjøring av ungdommen. Han er i stedet opptatt av å fokusere på alle ressursene som finnes i hver enkelt barn eller ungdom.

– De fleste unge har ønsker og drømmer for livet. De ønsker å være ålreite mennesker, å bli sett, å få til noe og å føle seg elsket og respektert. God forebygging handler om å lete etter de ressursene de har, og rose positive initia- tiv, sier han.

Ressurser i nettverkene. Ritlef viser til at i de aller fleste tilfellene har ungdom ressurser til å velge riktig.

– De aller fleste har et nettverk, uansett hvor dårlige de er. Her ligger det også masse ressurser. Alle har vært nede en eller annen gang i livet. Vi vet at vi kan finne kreftene til å reise oss igjen. Nøkkelen ligger i oss selv, sier han.

Ifølge Ritlef har tre av 100 barn en bakgrunn som gjør dem svært utsatte for å få problemer med rus eller krimina- litet. Bare én av disse får slike problemer. Dessuten er det omkring 10 prosent av barna som er i en risikosone. Av disse havner 2–3 prosent utpå. Av de resterende 87 prosentene, som i utgangspunktet ikke er i noen risikosone, havner 4–5 i de gale miljøene.

– Vi trenger å motvirke synet på at alt går så galt med ungdommen. Vi må ikke gjøre livet til noe farlig. Når det er sagt, synes jeg inngangsbilletten til samfunnet er blitt veldig høy. Det krever mye utdanning og innsats for å komme seg innenfor, sier han.

Hausmania:

Advarer mot Paradise Hotel-ideologien

Skriblerier, avisutklipp og gamle konsertplakater dekker veggene på kontoret innerst inne i Hausmania. I 2000 okkuperte ungdommer den tomme bygården i Hausmannsgate og gjorde den om til et alternativt kunstnerkollektiv. Individets frihet til å bestemme over seg selv står sterkt i dette miljøet.

– Vi er ikke så opptatte av at alle skal inn i samme malen. Det er ikke nødvendigvis den beste veien å gå. I dag produserer skolen arbeidsmaur for staten, sier vikarierende talsperson Hanna Giertsen Bull.

Hun mener at Hausmania er en positiv tilvekst for ungdom i hovedstaden.

– Sosialpolitisk gjør vi mye for folk som faller utenfor. Vi tar vare på folk. Vi er som en stor familie. Det er alltid noen som passer på deg og ser hvordan du har det, sier hun.

Pen, ikke smart. Giertsen Bull synes at en av de største risikoene for ungdommer i Norge er «Paradise Hotel-ideologien», en utvikling i samfunnet som forteller unge at det som betyr noe er å være pen og seksuelt vellykket.

– Som lærer har jeg opplevd jenter som ikke vil være smarte, fordi det viktige er å være pen. Da er det ikke rart at ungdommene blir slitne og ulykkelige. Dette vellykkehetspresset er kanskje en av årsakene til at folk oppsøker Hausmania. Her kan man få lov til å ikke passe inn, sier hun.

Kritisk til ensretting. Hun mener at skolesystemet fører til at mange unge faller ut i tidlig alder og er svært kritisk til det hun kaller «ensrettingen» av menneskene.

– Elevene faller ut allerede på ungdomsskolen. Fra de er 13 til de er 19 går de rundt føler seg ubrukelige. Jeg ønsker en skole som fokuserer på evnene de har, enten det er å synge, bygge, skate. Alle trenger ikke muligheten til å studere på Universitetet, sier hun.

– Hva synes du er gode forebyggende tiltak for ungdom?

– Jeg ønsker meg ungdomsklubber som handler om mer enn bare «chillout». Jeg vil ha barnestyrte klubber som fokuserer på aktivitet og arbeid, gjerne for barn helt ned i 13-årsalderen, sier hun.

Hanna Giertsen Bull fra Hausmania ønsker seg ungdomsklubber som fokuserer på aktivitet og arbeid, gjerne for barn ned i 13-årsalderen.

– Tillit er i alle sammenhenger god forebygging, sier ungdomsforsker på NOVA, Viggo Vestel.

Nova-forsker Viggo Vestel:

– Tillit virker

– Tillit er avgjørende. Mange av impulsene som ser ut til å virke forebyggende i ulike ungdomsmiljøer, samler seg i det som har med tillit å gjøre. Ungdomsledere, voksne og gode venner kan bidra til viktig utvikling der kontakten er preget av tillit.

Dette er en av konklusjonene til ungdomsforskeren Viggo Vestel ved instituttet NOVA.

Over en tiårsperiode har han fulgt et ungdomsmiljø i en drabantby i Groruddalen i Oslo.

– Mange ungdomsmiljøer har en sterk intern lojalitet, på godt og vondt. I Groruddalen, der mange mennesker bor tett på hverandre på et lite område, kan det oppstå gode beskyttelsesmønstre, der lojalitet til lokalmiljøet fører til både raushet for forskjeller og beskyttelse i miljøet. Tilhørighet blir som en kontrakt, der de unge også verner hverandre, sier han.

Men det samme mønsteret kan også være truende hvis idealene i miljøet tar en negativ retning. Musikk og hip hop-kulturen er gode eksempler.

– Musikk og film er sterke impulsbidrag for drabantbyungdom, mer enn litteratur og nyheter. I hip hopen møter de unge et gangster-ideal som kan få mye negativ kraft. Men hip hopen inneholder også en sunn og spørrende samfunnsbevissthet som etterlyser rettferdighet og ansvar for stedet man bor på, sier Vestel.

Ungdomsforskeren bekrefter at det fortsatt er rus og kriminalitet som lett blir de farligste utviklingslinjene som både unge selv og voksne ansvarspersoner ønsker å unngå. Han finner likevel viktig samhold og gode ansvarsforhold i miljøer som er alternative, og som for en mer tradisjonell sammenheng kan virke truende. Ikke alle «utbrytere» er kriminelle eller ruspreget.

Et eksempel er de såkalte Emoene, som de siste årene er blitt mer synlig i Norge. «Emo» betyr emosjonell og er en fellesnevner for ungdomsgrupper der de fleste har opplevd sterke dramatiske hendelser i familie og vennekrets. Noen har selv psykiske lidelser, og selvskading har vært en del av kulturen. Dette har likevel blitt mer avvist blant norske «emoer». Vestel har sett viktige forebyggende trekk innad i dette miljøet.

– Nettopp i dette fellesskapet kan det finnes rom for å uttrykke følelser. Miljøet er på sitt beste terapeutisk, og de unge hjelper hverandre i en «kompis-til-kompis»-form. De som opplever dramatiske hendelser, blir tatt vare på, og noen finner også veien til profesjonell veiledning. Emomiljøet er en mer innadventd reaksjon på en aggressiv politisk punkbevegelse for noen år tilbake, sier Vestel.

– Hva mener du er god forebygging for ungdom?

– Det er i alle fall viktig at barn og unge får et godt «rom» rundt seg, som sikrer en viss selvstendighet og mulighet til utvikling. Da kan man kanskje unngå de største konflikten mellom voksnes tradisjoner og de unges utprøving i eget liv, sier han.

Tekst og foto: Atle Briseid og Per Frogner

Bevegelse i Europa – og i Kirkens Bymisjon

Av Johannes Hegglund,
seniorrådgiver i Kirkens Bymisjon

i forsøk på å komme til Europa, i håp om et bedre liv. Men også i Europa finnes det mennesker og grupper som lever i ekstrem fattigdom. Noen utsettes i tillegg for grov undertrykkelse. Hvis en dessuten har små muligheter til å forbedre sin egen situasjon der en bor, er det forståelig at mange prøver å forbedre sine livsmuligheter gjennom å reise til mer velstående deler av Europa.

Da løsgjengerloven ble opphevet i Norge for få år siden, ble det på nytt lov å tigge. Dette har ført til mye diskusjon. Tigging er ikke en ønsket del av samfunnet. Det er heller ikke fattigdommen. Likevel har Europa både tigging og fattigdom, og noe av fattigdommens ansikt er synlig på gatene i Norge. Mange synes det er ubehagelig å måtte forholde seg til mennesker som tigger. Noen ønsker et nytt lovforbud. I Kirkens Bymisjon har vi advart mot å regulere symptomer på fattigdom gjennom lovforbud. Sosiale problemer i Europa krever sterke og internasjonale tiltak. Disse tiltakene må ta sikte på inkludering, deltakelse og det å hjelpe mennesker til å bli selvhjulpne.

En del mennesker som tigger i Norge er tilreisende fra Romania, med identitet som rom-befolkning, en folkegruppe som tradisjonelt har blitt kalt sigøynere. Rom-befolkningens historie og levekår er for lite kjent.

Gatebildet i de største byene har gjennomgått en internasjonalisering. Kanskje ligner verdens storbyer mer og mer på hverandre.

I alle fall er det slik at Kirkens Bymisjons medarbeidere i det gatenære arbeidet møter sosiale problemer som henger sammen med internasjonale utviklingstrekk og nye former for bevegelse og migrasjon. I Europa bygges de indre grensene ned, mens murene mot resten av verden styrkes.

Ukentlig dør mennesker

I Romania var rom et slavefolk fram til 1856. Under andre verdenskrig ble rom-befolkningen offer for Hitlers etniske utryddelsesstrategier, både i konsentrasjonsleirene og langs landeveiene. Etter krigen, og helt fram til i dag, har grupper av rom-befolkning kjent på kroppen hva det vil si å være utstøtt. I en rekke europeiske land er motstanden mot rom økende. Det gir ofte politisk gevinst å være kritisk til rom-befolkningen, mens politikere som forsvarer rom-befolkningens menneskerettigheter mister stemmer. Overgrep skjer, mennesker tvangsflyttes, jages, bankes opp eller til og med drepes, uten at majoriteten reiser seg og sier stopp. Dette er alvorlige og dystre utviklingstrekk. Særlig økonomiske nedgangstider ser ut til å gi grobunn for slike rasistiske holdninger.

De tilreisende som tigger i Norge, framstilles ofte i media enten som kriminelle eller som offer. Både politikere, politiet og andre myndighetspersoner uttaler seg noen ganger skråsikkert om at de som tigger er deltakere i organisert kriminalitet, eller de er eventuelt offer for menneskehandel og kyniske bakmenn. Slike forenklete bilder presenteres uten krav til dokumentasjon.

I Kirkens Bymisjon er vi også opptatt av å avsløre menneskehandel og utnyttning når det skjer, og hjelpe de som utsettes for slikt. Samtidig er vi overbevist om at menneskers begrunnelse for å reise vestover og nordover fra Romania, ikke er én enkelt begrunnelse. Fattigdom og diskriminering, i kombinasjon med at Europas indre grenser åpnes opp, fører naturlig nok til økt bevegelse. Den bevegelsen vi ser igjen i gatebildet i Norge, ønsker Kirkens Bymisjon å møte bedre enn det vi klarer i dag. Derfor pågår det nå et arbeid i organisasjonen, kombinert med en samtale med nordiske søsterorganisasjoner og andre. Målet er at både vi som Bymisjon og som norsk samfunn skal møte fattigdommens bevegelse på en human måte som bekrefter menneskers verdi og bidrar til nye muligheter. Vi trenger å møte mennesker på gata bedre enn det vi klarer i dag, og vi må gjøre det sammen med dem det gjelder. I møte med fattigdommens bevegelse, må vi selv våge å la oss bevege.

Johannes Hegglund

Nytt prosjekt på Oslo S:

Skal hjelpe folk på rett spor

Gjennom det nye prosjektet «Sporet» skal Kirkens Bymisjon jobbe for bedre helse, trygghet og trivsel på Oslo S.

Hver dag er 150 000 mennesker innom Oslo S. De aller fleste er på vei til eller fra jobb, men sentralstasjonen er også tilholdssted for ensomme, ungdom og personer med psykiske lidelser, rusavhengighet eller andre sosiale og helsemessige behov.

– Det finnes mennesker som lever sine liv på stasjonsområdet, sier Finn Borgersen.

I mylderet av mennesker i Østbanehallen innreder Borgersen og prosjektleder Gudrun Brøvig Silde sine nye lokaler. Gjennom prosjektet «Sporet» skal de jobbe for bedre helse, trygghet og trivsel for menneskene som ferdes på stasjonen.

Konfliktløser og samtalepartnere

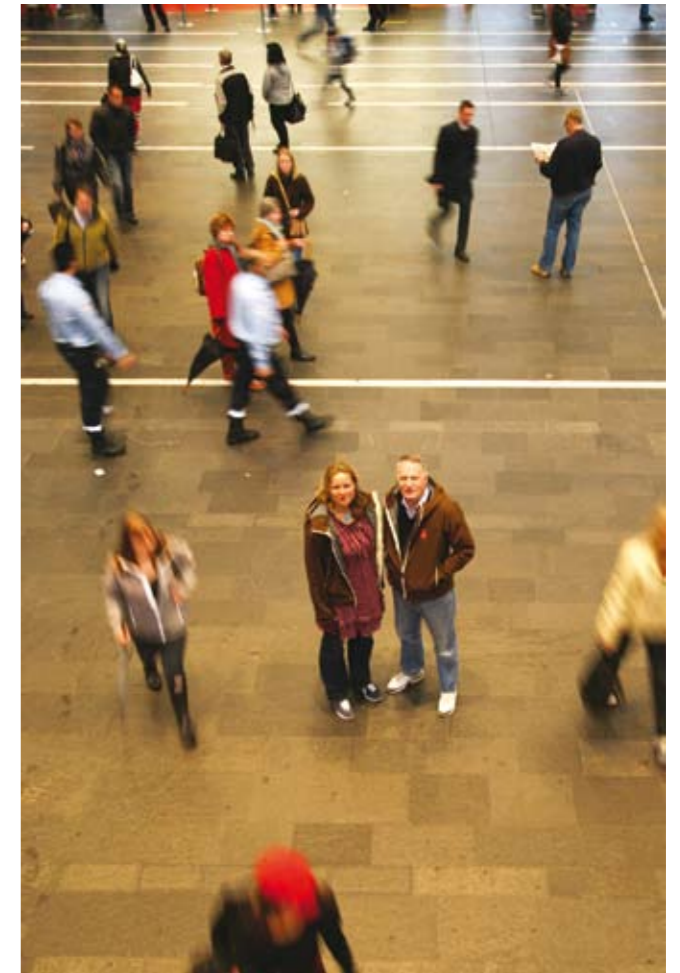
Etter kun få dager med oppsøkende arbeid har de opplevd mange hendelser hvor de kunne utgjøre en forskjell:

En ung gutt med skateboard som kranget med vekerne i en kiosk. En forvirret mann som ikke visste hvorfor han var i Oslo når bagasjen lå i Sverige. Ei jente som trengte bærehjelp til altfor mye bagasje. En psykisk ustabil dame som gikk rundt og snakket med «alle». En mann fra Gran Canaria som ønsket jobb i Oslo, men manglet et sted å bo. En person fra rusmiljøet som satt en overdose på trappa.

– Ennå vet vi ikke hvor trykket kommer til å være, eller hva som kommer til å være profilen på arbeidet vårt, men jeg tror at det å prate med og støtte ensomme mennesker kommer til å utgjøre en stor del av arbeidet, sier Borgersen.

– Det er mange mennesker i Europa i dag som reiser på lykke og fromme på jakt etter et bedre liv. Jeg tror vi vil se flere av dem etter hvert, sier Brøvig Silde.

Kirkens Bymisjon har utviklet prosjektet med finansiering fra ROM Eiendom og Stiftelsen Helse & Rehabilitering. Ideen kommer fra Tyskland, hvor Die Bahnhofsmision i snart 100 år har gjort alt fra å hjelpe foreldre med barnevogner på toget til å dele ut mat til vanskeligstilte. Sporet

Prosjektleder Gudrun Brøvig Silde og medarbeider Finn Borgersen har nettopp startet sitt oppsøkende, sosiale arbeid på Oslo S, men har allerede kunnet bidra i mange forskjellige situasjoner.

skal først og fremst henvise mennesker videre til steder de kan få god og faglig hjelp.

– Samarbeid med for eksempel kommunens oppsøkende tjenester, politiet, legevakten og andre virksomheter innen Kirkens Bymisjon blir derfor viktig, sier Brøvig Silde.

Skal søke etter frivillige

Til å hjelpe seg i oppstartsfasen har Brøvig Silde og Borgersen rekruttert 10 frivillige medarbeidere med erfaring fra annet sosialt arbeid. De skal fungere som sparringspartnere, slik at prosjektet er velsmurt når de til høsten skal søke etter flere frivillige, tilby kursing og utvide det oppsøkende arbeidet.

– Som frivillige medarbeider skal man først og fremst være et medmenneske. Samtidig må man kunne takle konfronteringer og holde hodet kaldt i vanskelige situasjoner, sier Brøvig Silde.

– Hvordan går dere frem når dere ser personer som kan trenge hjelp eller en samtalepartner?

– Det er jo en sjanse for at vi bidrar til stigmatisering når

vi henvender oss til visse personer, men jeg tror at folk selv vil ta kontakt når vi blir en kjent del av miljøet. Det er for eksempel mange som går i butikkene for å snakke med folk, ikke først og fremst for å handle, sier Borgersen.

Involverer firmaer og butikker

Alle firmaer, butikker og selskaper med tilhold på stasjonsområdet er informert om prosjektet og vil også bli utfordret

til å gi sine ansatte mulighet til å delta som frivillige i noen timer innenfor sin arbeidstid.

– Dersom prosjektet lykkes, blir det en intern mobilisering av medmenneskelighet og engasjement blant mennesker med tilknytning til stasjonsområdet, sier Brøvig Silde.

Tekst og foto: Atle Briseid

«Pølsa» og Stig Inge ambassadører for Skattkammeret

Midt i juni åpnet det nye frivilligtiltaket Skattkammeret med tilhold på Bislett stadion. Her skal barn og unge gratis få låne sportsutstyr de ikke har råd til selv.

– Et suverent positivt prosjekt som jeg er stolt over å få være med på, sier skihelten Øystein «Pølsa» Pettersen. Han var den første til å påta seg jobben som «ambassadør» for prosjektet. Sammen med fotballspilleren Stig Inge Bjørnebye skal han være med i den nye utlånssentralen som forgrunnsfigur og motivasjonsgiver for aktivitet og idrettslek for barn midt i storbyen.

Midt på sommeren møter olympiamesteren fra Vancouver med egne ski i hendene for å profilere bredden i det nye tiltaket. I Skattkammeret skal det finnes vinter- og sommerutstyr for idrett og lekeaktiviteter.

– Dette er kult, dette vil gi mange barn mulighet til å være aktive og prøve seg i nye idrettsgrener, sier Øystein, som i vinter ble kjent som «gentlemannen fra Groruddalen».

– Hva tenker du om din egen rolle som ambassadør?

– Kjempefint. Som toppidrettsmann er jeg verdensmester i å tenke på meg selv. Her får jeg hjelp til å tenke på andre, og til å skape noe sammen med andre. Selv om jeg er en kjent idrettsutøver nå, kan jeg egentlig ikke skape noe alene – men med Skattkammeret kan vi gjøre noe

verdifulle. Jeg vil gjerne være med å skape noe som er større enn meg selv, sier han.

Får mulighet til å prøve seg. Øystein er allerede entusiast for prosjektet og har sagt til flere partnere at de også må støtte Skattkammeret hvis de vil samarbeide med han. Men målet er ikke å produsere flere verdensmestere. Dette er et prosjekt der barn får muligheter til å prøve seg, så hardt de kan og så langt de vil. Har du muligheter, spiller det ingen rolle hvor du kommer fra.

– Hva har idrettsaktiviteter betydd for deg i oppveksten?

– Det har lært meg masse om mestring, å jobbe sammen med andre, prioriteringer og målsetting – og fellesskap. Leik og aktiviteter sammen med andre gir grobunn for gode holdninger. Man lærer mye om seg selv ved å få tilbakemelding fra andre, sier Øystein som i oppveksten var aktiv med fotball, ishockey, orientering, sykling – og ski. Oslo er verdens beste by for sport og trening, påstår OL-mesteren.

Ansvar og glede. – Vi håper at vi med utstyr, frivillige og ambassadører skal få til noe som både gir ansvar til unge, og arrangementer som gleder barn, sier prosjektleder for Skattkammeret, Sunniva Sved Johnson.

– Det blir en sportslig møteplass der man skal få mot til å prøve noe nytt. Målet er å bidra til et miljø med lagånd og leik, der ingen trenger å føle seg utafør.

Skattkammeret skal også romme et klubbmiljø der

– Jeg vil gjerne være med å skape noe som er større enn meg selv, sier en entusiastisk gullvinner fra Vancouver-OL, Øystein Pettersen.

ungdom får ansvar for å aktivisere yngre barn. Alle barn i skolealder og opp til 18 år kan låne utstyr for 100 kroner i depositum hver gang. Er du med i Skattkammerklubben, gir du fra deg 100-lappen bare første gang. Sunniva har vært rundt på skolene i bydel St. Hanshaugen og møtt mye forventning. De store sosiale forskjellene merkes godt i dette strøket, og mange gleder seg til å få prøve noe nytt med godt utstyr. Det er St. Hanshaugen Frivil-

ligsentral i Kirkens Bymisjon som er kontaktstedet for det nye tilbudet.

Se mer på www.bymisjon.no/skattkammeret

Tekst: Per Frogner | Foto: Atle Briseid

Et annerledes idol

Da Marco Elsafadi ble lam, fikk han bekreftet det han har snakket om i over 1000 foredrag og som har gjort han til en av Norges største forbilder for ungdommer med volds- og rusproblemer.

Historien om Marco Elsafadi kan handle om livet som stjerne på landslaget i basketball. Den kan også handle om en av Norges mest etterspurte og prisbelønte foredragsholdere, eller om sykdommen som gjorde han lam i flere måneder. Selv vil han at den skal handle om ungdommer som strever med volds- eller rusproblemer.

– Ungdomstiden er den mest fascinerende perioden av livet. Den er sårbar, men også full av muligheter. Bygger man et dårlig fundament i denne tiden, må man bruke mange år på å rydde opp. Det er små marginer som avgjør, og jeg har ikke lyst til å overlate dette til tilfeldigheter, sier han.

Uansett begynner historien om Marco Elsafadi i en FN-leir for flyktninger i Libanon. Faren var tidligere PLO-soldat og måtte flykte med hele familien. Det førte Marco til Berlin, og deretter til Kragerø. Det var her han som vikarlærer oppdaget alle elevene som var ukonsentrerte og rampete fordi de hadde utfordringer utenfor skolen. Marco Elsafadi begynte å følge opp elevene privat og fikk innsyn i omsorgssvikt og vanskelig hjemmeforhold.

– Som lærer hadde jeg ikke mandat til å gjøre noe med disse forholdene. Jeg måtte ut av lærerrollen for å kunne ta tak i dem, sier han.

Høvdingen i New Page. Derfor involverte han seg i New Page, et forebyggende ungdomsarbeid som hadde sitt utspring i Elsafadis basketklubb, Ulriken Eagles, og Utekontakten i Bergen. Da han flyttet til Oslo i 2001, startet han et tilsvarende prosjekt på Vålerenga og stiftet senere organisasjonen New Page. I dag er han «høvding» for en profesjonell organisasjon med over 60 ansatte og avdelinger i tre norske byer. Selve kongstanken til New Page er at alle trenger minst én trygg relasjon til et annet menneske.

– Jeg har ennå til gode å se den som klarer å mestre livet uten å ha en trygg relasjon til et annet menneske, sier han.

Å være trygg på seg selv, stole på seg selv og være glad i seg selv er viktigere enn noe annet i livet, mener Elsafadi. Men tryggheten og selvrespekten får man bare gjennom andre.

– Ungdom som over tid blir fortalt av foreldre eller lærere at de ikke betyr noe, begynner å tro på det. Det tar lang tid å overbevise dem om det motsatte. Heldigvis går det an leve med at foreldrene dine aldri gir deg den anerkjennelsen du fortjener. Med støtte fra en trygg voksenperson, kan du gi den til deg selv, sier han.

Brødrene var forbilder. Da Marco Elsafadi kom til Kragerø som 10-åring, hadde han bak seg en oppvekst i flyktningleir og flere år i et av Berlins innvandrerstrok. Hvorfor havnet ikke han på skråplanet?

– Det handler egentlig om tilfeldigheter. Forbildene mine var storebrødrene mine. Jeg gjorde alltid det samme som dem. Da de gikk over fra fotball til basket, gjorde jeg det samme, selv om jeg var på kretslaget i fotball og var kjempedårlig i basket. Poenget er at jeg satt i den riktige bilen

med de riktige folkene. Hvis brødrene mine heller hadde gått på fest og ruset seg, er det stor fare for at jeg ville gjort det samme, sier han.

Marco bruker gjerne historier fra sitt eget liv for å vise hva han mener. Han forteller om lærerinnen i Tyskland, som første skoledag satte seg ned på kne, så ham inn i øynene og sa: «Jeg har gledet meg sånn til å møte deg, Marco! Kan jeg få en klem?». Han forteller om de hemmelige blunkene hun ga han i friminuttet, og at han var den eneste på skolen som visste at hun hadde bursdag 27. november.

– Slike små bagateller gjorde at jeg følte meg unik. Dette har jeg tatt med meg videre i livet. Bare det å gi noen et kjærlig kallenavn, gjør at andre føler seg unike. Det funker til og med på elitenivå i basketball. Alle vokser på det. De føler seg sett, sier han.

Han forteller også om da han på ungdomskolen gikk fra å være mobbeoffer til å bli en mobber. Som nyinnflyttet og usikker gutt ble han forelsket i Linn. To av guttene ertet en annen jente i klassen, og Marco oppdaget at Linn lo av dette. Derfor hang Marco seg på og ble selv en mobber.

– Jeg ble klassens klovn og var den som serverte frektheter mot lærerne. Og det funket! Linn og jeg ble kjæresten i 10. klasse, jeg ble populær og kul. Så fort kan man gå fra mobbeoffer til mobber. Mobbing er mye mer komplekst enn at noen barn er onde mot andre. Alt dreier seg om frykten for å bli skjøvet ut. Det er derfor det er så vanskelig for lærere og foreldre å rydde opp i det. Responsen i miljøet er sterkere, sier han.

– For høy terskel. At Norge er et bra land å vokse opp i, er ikke Marco Elsafadi i tvil om. Men det betyr ikke at det ikke er mulighet til forebedringer.

– Det er for høy terskel for uorganisert ungdom som ikke passer inn i fotballen, musikken eller speideren. Hvilke arenaer med trygge voksne skaper vi for disse ungdommene? Ikke mange, sier han.

Han synes det er synd at norske foreldre tilbringer stadig mindre tid sammen med barna sine og viser til en presset jobbsituasjon, skilsmissestatistikken og en skoleinstitusjon som tar vare på barna fra klokka 7–17.

– Kjernefamilien gir oss de viktigste impulsene. Når mange ungdommer løsriver seg fra foreldrene, har de bare med seg de få impulsene de fikk i barndommen. De blir diltere, som er svakere for røykepress, drikkepress og sexpress. Vi får flere sinte ungdommer og mer aggressiv vold – ikke fordi de tilbringer mer tid med voldelige videospill, men fordi foreldrene tilbringer mindre tid sammen med dem gjennom å for eksempel spille fotball eller hoppe tau i gata, sier han.

Klemmefilosofi. Alle som møter Marco Elsafadi blir overveldet av alle klemmene og kjærligheten han øser over andre. I Bergen, hvor han nå bor, har han jobbet som «klemmefremmer» siden 1999. Hans klemme-filosofi er like

enkel som den er genial:

– Hva er det som gir oss energi? Jo, det er nærhet, respekt, anerkjennelse, kjærlighet, humor, latter og bekræftelse. Alle disse gjerningene er bakt inn i en god klem. 90 prosent av det vi søker etter daglig, får vi gjennom en klem. Et godt håndtrykk kan gi den samme følelsen. Eller, som i vår kultur: to kyss på kinnet, sier han.

I fjor sommer opplevde Marco noe gjorde at han selv virkelig trengte en klem. Plutselig merket han prikkinger i beiner og hender, så ble han ustø og fire dager senere sluttet beina å bære ham. Nervesykdommen Guillian Barre, som han selv har døpt «Glenn Børre», gjorde basketstjerna lam. Nesten ett år senere er han tilbake på beina. Han er ennå ikke like fysisk sterk som før, men psykisk er han sterkere enn noen gang.

– Jeg fikk bekreftet en del ting. De som tåler motstand er de som har et sterkt og godt nettverk rundt seg, sier han.

Da beina sviktet og Marco gikk ned for telling, fikk han se det fundamentet han hadde bygd gjennom mange år. Kolleger, familie og venner stilte opp. 676 mennesker lovet å hjelpe han med praktiske ting ved å melde seg inn i en Facebook-gruppe. Ytterligere 3627 personer heiet han frem gjennom gruppa «Stå på Marco Elsafadi». Anne Grete Strøm Erichsen skrev et to siders langt brev til ham. Ordførerne i både Harstad og Oslo sendte personlige hilsninger. Han fikk så mange blomster at det ikke var plass på rommet i sykehuset.

– Etter et par dager sluttet jeg å bekymre meg for alt som skulle gjøres. Jeg kunne bare ligge på sykehuset og ta imot kjærlighet. Jeg kunne konsentrere meg fullt og helt om å sove, spise og trene. I fem måneder snakket jeg med mine nærmeste om livets viktige ting, sier han.

Fysisk svak, psykisk på topp. Marco opplevde det han har snakket om i over 1000 foredrag og som har gitt han prisen for «Årets forbilde» under idrettsgallaen på Hamar og «Åpenhetsprisen» av Mental Helse, nemlig at ingen er sterkere enn det nettverket de har rundt seg.

– Jeg sa til en BA-journalist mens jeg lå på sykehuset at jeg aldri ville vært sykdommen foruten. Misforstå meg rett: det er deilig å kunne gå i trapper og holde min egen datter igjen. Men følelsesmessig har jeg aldri følt meg bedre enn da jeg var på det svakeste fysisk. Det ligger en enorm kraft i relasjoner. Det er der selve livskraften ligger.

I dag er Marco på vei tilbake til sitt gamle jeg. Han er begynt å trene basket igjen og har satt seg mål om å løpe maraton i Berlin i september. Sammen med New Page, Benjamins minnefond og MOT er han i ferd med å etablere en ny ungdomspris som skal deles ut til ungdommelige hverdagshelter, de som tar et tak for andre og snur ryggen til mobbing, vold og rus. (Se www.ungdomsprisen.no). To hverdagshelter skal få et studiestipend på 20 000 kroner, og 10 personer skal få et reisestipend for å oppleve verden.

– Målet er at prisen skal deles ut av Audun Lysebakken på

– De som tåler motstand er de som har et sterkt og godt nettverk rundt seg, sier Marco Elsafadi. For ett år siden ble landslagsspi- leren i basketball og en av Norges mest populære foredragsholdere rammet av en sjelden nervesykdom.

direktesendt tv, slik at hverdags heltene får den anerkjennel- sen de fortjener, sier Marco og stråler over sin nye idé.

– Og hvor går veien for Marco Elsafadi?
– Den går hånd i hånd med jobben, vet du. Selvrealisering for meg er å skape nye, trygge arenaer for ungdom.

Tekst: Atle Briseid | Foto: Torstein Ihle

Lagde fremtidens miljøby

– Skap en idé som gjør Oslo til en miljø- by. Ideen skal være gjennomførbar, sosialt og kulturelt begrunnet, ha god økonomi – og engasjere folk!

30 ungdomsskoleelever fra Latvia kom på besøk til jevnaldrende på Bjørnholt skole. Så var Future City Game i gang.

– Skap en idé som gjør Oslo – og andre byer til miljøbyer. Denne oppgaven ga British Council til 60 ungdommer fra Latvia – og Ungdomsbølgen/Bjørnholt skole. 16-åringene gikk inn i oppgavene med stor kreativitet og frimodighet. Den første dagen gikk med til planlegging og idéskapning. Dagen etter var det bytur med intervjuer, research, foto-opptak og publikumskontakt.

Deretter ble ideene om «En grønn dag», avfallssortering i barnehager, panteautomater, miljøfestival og byttemarkeder presentert fra scenen på teaterbåten MS Innvik.

– Vi har kanskje tenkt litt mer på miljøvern disse dagene, men til daglig tenker jeg lite på det, sier Sarah ærlig.

Vinneren av «Future City Game» var «Green Teen» – en idé om miljøetsatsing i ungdomsmiljøer, som starter med kunnskap og motivasjon i skolen, spres seg til andre skoler og land, og til slutt kan bli en internasjonal bymiljøbevegelse med kunnskap som base.

– Vi opplever denne spill- og konkurranseformen som en god form for kontakt og utvikling. Det vekker tillit og samarbeid, skaper debatt over landegrensener – og ikke minst gode ideer for byutvikling, sier prosjektleder Ted Matthews fra den norske grenen av British Council.

Les mer på <http://creativecities.britishcouncil.org/>

Se flere bilder her: www.bymisjon.no/oslo

Tekst: Per Frogner | Foto: Torstein Ihle

Over: "Future City Game" for ungdom starter som et spill med oppdrag og planer for grønne bymiljøer.

Til høyre: Daglig leder for Ungdomsbølgen, Per Christian Vollebæk, bidrar med innspill i arbeidet.

Lengst til høyre: Fra lapper og streker – til store vyer for store byer. Vinnerforslaget vil lage en verdensbevegelse av ungt miljøengasjement.

« Det er ikke den som har en kul iPhone som får oppmerksomhet på Hudøy. Det er den som byr på seg selv. »

Sommerglede på Camp Hudøy

– Har du vært en periode på Hudøy, er du frelst. Da vil du alltid ønske å komme tilbake, sier Silje Borkhus Otnes.

Fire år på rad har fysioterapistudenten og barneverns-pedagogen hatt sommerjobb på Camp Hudøy, ferieøya for barn i Oslofjorden. Nå kjenner hun at det kribler av forventning foran årets sesong.

– Det er en herlig følelse å komme over med båten første gang. Akkurat som barna, er man spent på om man skal jobbe sammen med noen man kjenner fra tidligere sommere, sier hun.

– *Hva er det med Camp Hudøy som gjør at du søker deg dit år etter år?*

– Det er en veldig spesiell stemning på øya. Man blir fort kjent med både barna og de andre voksne – det er jo ingen andre der. Dessuten er mye intern humor, og mange finner hverandre som kjæresten, sier hun.

Ubekymret lek. Noe av det som gjør sommerjobben så spesiell, er å være vitne til barn som utfolder seg i ubekymret lek.

– Barn som faller ut på skolen, gjør ikke det i samme grad på Hudøy. Det er ikke den som har en kul iPhone som får oppmerksomhet på Hudøy. Det er den som byr på seg selv. Som ledere er vi en mellomting mellom besteforeldre og venner. Vi setter grenser, men har også frihet til å improvisere og finne på aktiviteter som fenger, sier hun.

Kulturen på Hudøy er full av historier, påfunn og tradisjoner som går igjen år etter år. Alle barn som har vært på Camp Hudøy kjenner til pansergrevlingen, den grønne mannen i det hule treet, skumleturen og ikke minst den famøse gjendeburgen: to kjeks med Nugatti innpakket i sølvpapir. Den erstatter godteri og fungerer som premie i stort sett alle sammenhenger. Og alle barna vet at gjendeburgen smaker mye bedre på Hudøy enn hjemme.

– En gang oppdaget jeg at en gutt hadde gjemt alle sine gjendeburgen under hodeputen fordi han ville dele den gode smaken med foreldrene sine når han kom hjem, sier hun.

Lekne ledere. Noe av styrken til Camp Hudøy er at lederne er voksne, lekne mennesker, mener Otnes.

– En god leder er ansvarsbevisst, glad i å leke og ikke redd for å trå til litt ekstra når det trengs. Dessuten kan de kommunisere med barn. Hvis du ikke er glad i å leke, søker du deg neppe til Hudøy, sier hun.

– *Utvikler du deg personlig som leder på Hudøy?*

– Jeg lærer mye om meg selv gjennom å være tett på så mange ulike barn og voksne. Man hører mange historier fra barn som ikke har det så lett i hverdagen og derfor har gledet seg et helt år til å komme tilbake. Det kan være tungt å oppleve, men samtidig er det fint å kunne gi dem 12 dager med gode opplevelser.

Tekst og foto: Atle Briseid

Vil lage matsentral for vanskeligstilte

NorgesGruppen og Kirkens Bymisjon vil se på muligheten for å distribuere overskuddsmat fra de store dagligvarekjedene til organisasjoner som jobber blant vanskeligstilte.

I Norge kaster vi årlig mat for 10 milliarder kroner hvert år. NorgesGruppen, som omfatter kjeder som Meny, Kiwi, Ultra og Spar, kaster 20.000 tonn mat årlig. Nå vil de finne ut om noe av maten kan distribueres videre til samfunnets vanskeligstilte gjennom en matsentral, og har fått Kirkens Bymisjon med på laget.

– Det er noen ganger vi ser at noen varer ikke vil rekke å komme ut i butikkene før datostemplingen går ut. Men mens varen er på lageret, er den fremdeles helt bra, sier konsernsjef Sverre Leiro til Aftenposten.

Kun mat av god kvalitet. Med på laget er også landbruksminister Lars Peder Brekk, Helse- og omsorgsdepartementet og Mattilsynet, som blant annet skal undersøke om en slik sentral kan opprettes innenfor det gjeldende

regelverket for matsikkerhet. For Kirkens Bymisjon er det avgjørende at maten holder god kvalitet og ikke er gammel.

– Vi tar ikke imot mat som ikke kan selges, sier prosjektleder Henning Høiner i Kirkens Bymisjon.

Kirkens Bymisjon har i flere år hatt en avtale med Kiwi og Deli de Luca (som er delvis eid av NorgesGruppen) om å kunne hente overskuddsmat til sine virksomheter. Bil-importøren MøllerGruppen har gitt bort en bil, slik at maten kan kjøres til institusjoner, møtesteder og tiltak i Oslo.

Samarbeid mellom alle kjedene. På sikt er målet at alle de store matvarekjedene i Norge skal samarbeide om lageret og logistikken rundt en slik matsentral. Andre sosiale organisasjoner, som for eksempel Frelsesarmeen, er positive i initiativet. NorgesGruppen har signalisert at de vil betale for deler av utredningsarbeidet og håper myndighetene også vil bidra.

– NorgesGruppen tar her tak i en stor utfordring, og ideen er altfor god til å ikke følges opp, sier landbruksminister Lars Peder Brekk til Aftenposten.

Tekst: Atle Briseid | Foto: Erik Norrud/NorgesGruppen

Hvis NorgesGruppen får det som de vil, skal overskuddsmat komme vanskeligstilte til gode. Her mottar daglig leder av Lønn som fortjent, Marianne Vennerød, mat fra Deli de Luca levert av Matekspresen.

Kontakt oss... MARKEDSAVDELINGEN

Ønsker du å støtte arbeidet vårt, eller er du allerede giver og vil gjøre endringer? Ta kontakt med oss i markedsavdelingen på telefon **02005** eller e-post firmapost@bymisjon.no

Du kan også ta kontakt med oss direkte:

Hans Jacob Torkildsen
Markedssjef
Hans.Jacob.Torkildsen@bymisjon.no
Dir.: 22 36 55 32
Mob.: 92 69 59 08

Anne Gundersby Djup
Markedskonsulent
Anne.Gundersby.Djup@bymisjon.no
Dir.: 22 36 55 21
Mob.: 99 55 55 01
Anne arbeider med giverkontakt, kampanjer, arrangementer og utarbeidelse av informasjonsmateriell.

Henning Høiner
Næringslivskonsulent
Henning.Hoiner@bymisjon.no
Dir.: 22 36 55 35
Mob.: 91 83 20 99

Ragnhild H. Østmo
Næringslivskonsulent
Ragnhild.Ostmo@bymisjon.no
Dir.: 22 36 55 29
Mob.: 97 05 79 05

Michael Hansen
Markedskonsulent
Michael.Hansen@bymisjon.no
Dir.: 22 36 55 11

Næringslivet har tillit til Bymisjonen

En undersøkelse gjennomført blant nesten 600 bedrifter i Norge viser at næringslivet har både kjennskap og tillit til Kirkens Bymisjon. Undersøkelsen, som ble gjort gratis av Questback, viser at 84 prosent av bedriftene har tillit til organisasjonen. Bedriftene forbinder Kirkens Bymisjon mest med arbeid blant rusavhengige, personer med prostitusjonserfaring og fattige. 31 prosent svarte at de også kjenner til organisasjonens forebyggende arbeid blant barn og unge. 68 prosent synes at karakteristikken «En åpen organisasjon med rom for alle» passer godt til Kirkens Bymisjon.

– Interessen for å ta sosialt ansvar har økt, sa Olaf Thommessen.

Bedrifiers samfunnsansvar øker

Et stort antall næringslivsfolk møtte opp da Kirkens Bymisjon i Oslo inviterte til frokostseminar på Bymisjonsenteret med tittelen «Samfunnsansvar – strategi eller veldedighet?»

En av de sentrale skikkelsene under seminaret var den tidligere Venstre-lederen Olaf Thommessen, som nå leder et konsulentbyrå med bedrifiers samfunnsansvar som spesialfelt.

– Bare det siste året har det vært en stor og ny endring i samfunnet når det gjelder interessen for sosialt ansvar. Det gjelder både enkeltpersoner og arbeidslivet. Det er mindre tillit til gamle velferdsstrukturer, og flere spør: Hva kan vi bidra med selv, sa Thommessen.

Han mener detaljkunnskapen om andres nød fører til et voksende omsorgsønske også i bedriftslivet, og viste hvordan næringslivets samfunnsansvar går fra en tradisjonell veldedighetsmodell med rene pengegaver til frivillige organisasjoner, via sponsorformer, til en mer aktiv og strategisk form der bedrifter selv blir aktører i samarbeid med sosiale bistandsyttere.

Tekst og foto: Per Frogner

Jan Christian Nielsen

Jan Christian Nielsen er gateprest for ungdom i Oslo. Stillingen er knyttet til Oslo Domkirke, og som gateprest er Jan Christian blant annet på gata, på msn på internett og på Norway Cup for å være tilgjengelig for ungdom i byen som ønsker å snakke med en prest. I gjestespalten «ÆresOrd» møter du en fast gruppe skribenter som gir oss tanker og innspill fra egen erfaring og bakgrunn. Gjestekvartetten som veksler mellom å ta ordet er Jan Christian Nielsen, Arne Bergren, Ingeborg Gjærum og Asta Busingye Lydersen.

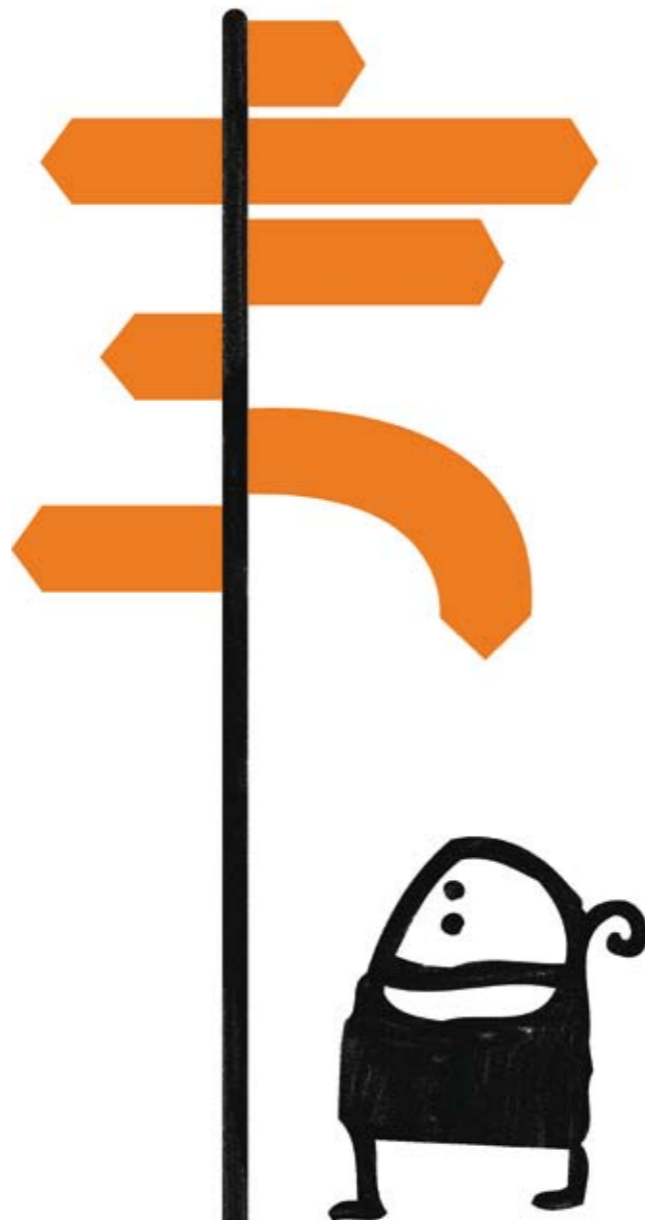
Å velge og bli valgt

Da jeg var barn visste vi ikke hva internett var. På lekerommet stod en slags datamaskin som vi kunne sette kassetter inn i, men stort sett foretrakk vi tv-en om kveldene. Vi var fem i familien, og hadde en farge-tv på tv-stua og en gammel svart-hvitt i dagligstua. Og vi ble for det meste enige om hva vi skulle se på, for før 1992 hadde vi bare én kanal. Vi så på det meste, også på naturprogrammer. De viste oss hvordan verden så ut lenger bort enn danskebåten brakte oss i sommerferien.

En kveld så jeg et sånt naturprogram sammen med broren min. Det handlet om frosker på en strand langt borte. Det var horder av dem, og de hadde dårlig tid. For på stranda fantes det også fugler med spisse nebb og glupsk appetitt. Fuglene var raskest, og de hadde nok av frosker å velge mellom. Men nettopp valgfriheten satte dem ut. De klarte ikke å bestemme seg for hvilken frosk de skulle spise. Slik unnslopp de fleste.

Dette gjorde inntrykk på broren min og meg, som om det sa et eller annet sant, ja kanskje brutalt sant, om å velge og bli valgt. Og siden minnet broren min meg av og til om fuglene med mylderet av muligheter. Og av og til så jeg at jeg var som en av de fuglene. Når alternativene ble mange, enten det gjaldt jenter, utdanning eller kanalvalg, kjente jeg på stresset om å skulle velge rett.

For dagens tenåringer er valgfriheten større enn noensinne. Generasjonsforskere peker på dette som et av de mest sentrale kjennetegnene ved ungdom født etter 1985, den sosiale «me-we generation». De står i større grad enn tidligere generasjoner fritt til å velge identitet, yrke, fritidsaktiviteter, venner og stil. Tradisjonelt har ungdom i storbyen hatt flest muligheter, med alle de steder, aktiviteter og mennesker som finnes her. Og tradisjonelt har privilegert ungdom med rike og ressurssterke foreldre hatt størst valgfrihet i forhold til skolegang, fritidsaktiviteter og yrke.

Men i dag har alle tilgang til nettsamfunn som er større og langt mer komplekse enn Oslo. På nett kan ungdom fra hele landet se hva de vil, lære hva de vil og være hvem de vil. Nettsteder, reklameplakater og skolegårder tar da også lite hensyn til at vi alle har forskjellige utgangspunkt i dette livet. Ungdoms frihet blir fastslått, og ansvaret blir gitt. Valgene får konsekvenser får om man selv blir sett, anerkjent og valgt. Når ca 400 000 nordmenn deler liv og tanker på blogg.no, får noen tusenvis av daglige besøk, mens andre må streve hardt for å bli lest, sett og kommentert. Når bilder kommenteres og rangeres på deiligst.no får noen ansikter og kropper toppkarakterer, mens andre blir nedstemt eller tiet bort. Og når venner legges til og statusmeldinger kommenteres på Facebook, blir det svært synlig hvem som står i sentrum og i utkanten av skolegården.

Slik handler det å være ungdom både om å velge og bli valgt. Ungdoms valgfrihet er i hovedsak et stort gode. Men

den gir også et stress og et press. Den store friheten som ungdom har, gjør dem også utsatt for konsekvensene av egne valg.

Hvordan forholder vi oss til dette? Det er lite vi kan gjøre med ungdoms valgfrihet. Og det er mye vi kan gjøre for å velge ungdom. Tilbake til min egen barndom husker jeg en fortelling som også handlet om å velge og bli valgt. Om de sju ungene som var blitt foreldreløse og skulle fordeles på folket i bygda. Spenningen var stor rundt hvem som kom til å bli valgt av nye gode foreldre og hvem som kom til å få det vanskelig. Det er nok av stemmer i dag som utfordrer ungdom til å prestere og vokse. Vi trenger flere som våger å si som Marte Svennerud da hun trampet inn for å se på barna: «Itt'no knussel! Je tek alle sju!»

Tekst: Jan Christian Nielsen | Illustrasjon: Anne Kari Ødegård

Foto: Fredrik Arff

Didrik Solli-Tangen på Aksepts hagekonsert

Didrik Solli-Tangen og Anne Grete Preus var blant en lang rekke utsøkte artister som sang og underholdt da Aksept – senter for alle berørt av hiv arrangerte sin niende sommerkonsert i hagen på Grünerløkka 22. juni. Hagekonserten har som mål å sette hiv-positives livssituasjon på dagsordenen og er blitt et svært populært arrangement med over 1500 publikummere de siste årene. Årets konsert ble ledet av komiker og programleder Else Kåss Furuseth, kjent fra tv-programmet «Torsdag kveld fra Nydalen».

Ny barnevernsinstitusjon

Til høsten åpner Familiehuset Nanna-Marie. Dette blir en barnevernsinstitusjon for spesielt utsatte barn og deres familier, og vil være et tiltak under FORUS – senter for barn, unge og familier. Oppdrags-giver er Barneverntjenesten.

Familiehuset Nanna-Marie skal være døgnbemannet og ta imot familier som det knytter seg alvorlig bekymring til i forhold til omsorgsevnen. Institusjonen har som mål å utrede og styrke foreldrekompentansen og kartlegge barnets emosjonelle og fysiske utvikling. Det er ikke uttrykt en begrensning i barnets alder. Hele familier skal kunne bo i de ti leilighetene som er tilknyttet institusjonen.

Logekonsertene, som hver adventstid samler inn penger til Kirkens Bymisjons arbeid, spiller en betydelig rolle i finansieringen. I fjor sørget publikum og sponsorer for inntekter på over en million kroner, som nå kommer barn og unge til gode.

Samtidig med at Familiehuset Nanna-Marie starter opp, legges et forebyggende helseiltak (som også heter Nanna-Marie) ned på grunn av manglende finansiering. Dette tiltaket har hatt fokus på å gi tidlig hjelp til gravide og spedbarnsfamilier for å unngå skjevutvikling hos barnet.

Byblikket

Bilder handler om å fryse tiden.
Det lille øyeblikket når tiden stopper.

Tekst og foto: Torstein Ihle

A man wearing a grey and black patterned beanie and a dark blue jacket with white stripes on the sleeves is sitting on a concrete ledge. He is smiling and playing a red and white accordion. The background shows a cityscape with modern buildings and construction cranes under a cloudy sky. There are some bare branches in the foreground on the left.

Ut av parkene! Ut av parkene! Ingen grådige pengemusikanter i våre parker, roper en ivrig byråd i radioen. Lyden blander seg med rommelet fra trafikkmaskinen mellom operaen og jernbanestasjonen.

Så her sitter han, midt i steinparken mellom finkultur og utsiktsskåte nye høybygg som strekker seg mot himmelen.

En dag når trafikkstøyen skal føres i rør, skal alle få høre det.
Tonene fra Giorgios trekkspill.
Det er gutt som kan spella...